



**SUTTANTAPIṬAKE KHUDDAKANIKĀYE**

**MILINDAPAÑHAPĀḶI**

**&**

**MILINDA VẤN ĐẠO**

## 6. KUMMAṄGAPAÑHO

1. **“Bhante nāgasena, ‘kummassa pañca aṅgāni gahetabbāni ’ti yaṃ vadesi, katamāni tāni pañca aṅgāni gahetabbāni ’ti?”**

“Yathā mahārāja kummo udakacaro udayeva vāsaṃ kappeti. Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena sabbapāṇabhūtapuggalānaṃ hitānukampinā mettāsahagatena cetasā vipulena mahaggatena appamāṇena averena abyāpajjhena sabbāvantaṃ lokaṃ pharivā viharitabbaṃ. Idaṃ mahārāja kummassa paṭhamaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ.

2. Punacapaṃ mahārāja kummo udaye uppilavanto sīsaṃ ukkhipivā yadi koci passati, tattheva nimujjati gāḷhamogāhati ‘mā maṃ te puna passeyyun ’ti. Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena kilesesu opatantesu ārammaṇasare nimujjitabbaṃ gāḷhamogāhitabbaṃ ‘mā maṃ kilesā puna passeyyun ’ti. Idaṃ mahārāja kummassa dutiyaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ.

3. Punacapaṃ mahārāja kummo udakato nikkhimitvā kāyaṃ otāpeti. Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena nisajjāṭhānasayanacāṅkamato mānaṃ niharivā sammappadhāne mānaṃ otāpetabbaṃ. Idaṃ mahārāja kummassa tatiyaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ.

4. Punacapaṃ mahārāja kummo paṭhaviṃ khaṇivā vivitte vāsaṃ kappeti. Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena lābha-sakkāra-silokaṃ pajahivā suññaṃ vivittaṃ kānaṃ vanapatthaṃ pabbataṃ kandaraṃ giriguhaṃ appasaddaṃ appanigghosaṃ pavivittamogāhitvā vivittheyeva vāsamupagantabbaṃ. Idaṃ mahārāja kummassa catutthaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ. Bhāsitaṃ mahārāja therena upasenena vaṅgantaputtana:

**‘Vivittaṃ appanigghosaṃ vālamiganisevitaṃ,  
seve senāsaṃ bhikkhu paṭisallānakāraṇā ’ti.**

5. Punacapaṃ mahārāja kummo cārikaṃ caramāno yadi kañci passati vā saddaṃ suṇāti vā, soṇḍipaṅcamāni aṅgāni sake kapāle nidahivā apposukka tuṅhībhūto tiṭṭhati kāyamanurakkhanto.

## 6. CÂU HỎI VỀ TÍNH CHẤT CỦA LOÀI RỪA:

1. **“Thưa ngài Nāgasena, điều mà ngài nói là: ‘Năm tính chất của loài rùa nên được hành trì,’ năm tính chất nên được hành trì ấy là các điều nào?”**

“Tâu đại vương, giống như loài rùa là loài sống ở nước, sắp xếp chỗ trú ngụ ở ngay trong nước. Tâu đại vương, tương tự y như thế vị hành giả thiết tha tu tập nên lan tỏa toàn thể thế gian với tâm ý bao la, vĩ đại, không đo lường được, không thù oán, không hãm hại, đồng hành với từ ái, có lòng thương tưởng đến sự lợi ích của tất cả các cá nhân có mạng sống và đang hiện hữu, rồi an trú. Tâu đại vương, điều này là tính chất thứ nhất của loài rùa nên được hành trì.

2. Tâu đại vương, còn có điều khác nữa, loài rùa trong khi nổi lên ở trong nước thì ngược đầu lên nhìn xem, nếu nhìn thấy ai đó thì ngay tại nơi ấy lặn xuống, và chìm sâu (nghĩ rằng): ‘Chớ để những kẻ ấy nhìn thấy ta lần nữa.’ Tâu đại vương, tương tự y như thế vị hành giả thiết tha tu tập, khi các phiền não xâm nhập thì nên lặn xuống hồ nước là cảnh giới (của đề mục thiền), và nên chìm sâu (nghĩ rằng): ‘Chớ để các phiền não nhìn thấy ta lần nữa.’ Tâu đại vương, điều này là tính chất thứ nhì của loài rùa nên được hành trì.

3. Tâu đại vương, còn có điều khác nữa, loài rùa sau khi đi ra khỏi nước thì sưởi ấm thân thể. Tâu đại vương, tương tự y như thế vị hành giả thiết tha tu tập sau khi đưa tâm ý ra khỏi việc ngồi, đứng, nằm, đi kinh hành thì nên sưởi ấm tâm ý ở sự nỗ lực đúng đắn. Tâu đại vương, điều này là tính chất thứ ba của loài rùa nên được hành trì.

4. Tâu đại vương, còn có điều khác nữa, loài rùa sau khi đào đất thì sắp đặt chỗ ngụ ở nơi cô quạnh. Tâu đại vương, tương tự y như thế vị hành giả thiết tha tu tập nên dứt bỏ lợi lộc, tôn kính, tiếng tăm, nên đi sâu vào nơi trống vắng, cô quạnh, khu rừng lớn, khu rừng thưa, sườn núi, thung lũng, hang núi, nơi ít âm thanh, ít tiếng ồn, được tách biệt, nên đi đến chỗ trú ngụ ở ngay tại nơi cô quạnh. Tâu đại vương, điều này là tính chất thứ tư của loài rùa nên được hành trì. Tâu đại vương, điều này cũng đã được trưởng lão Upasena, con trai của Vaṅganta, nói đến:<sup>1</sup>

**‘Vị tỳ khru, vì nguyên nhân thiên tịnh, nên tới lui chỗ trú ngụ cô quạnh, ít tiếng ồn, được lai vãng bởi các thú dữ.’**

5. Tâu đại vương, còn có điều khác nữa, loài rùa trong lúc đi lang thang, nếu nhìn thấy cái gì hoặc nghe được cái gì, thì thu giấu các chân và cái đầu là thứ nằm ở trong cái vỏ của mình, không cử động, có trạng thái im lặng, giữ yên, trong khi hộ trì thân thể.

<sup>1</sup> Theragāthā - Trưởng Lão Kệ, câu 577.

Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena sabbattha rūpasadda-gandharasaphoṭṭhabbadhammesu āpatantesu chasu dvāresu saṃvara-kavāṭaṃ anugghāṭetvā mānaṣaṃ samodahitvā saṃvaraṃ katvā satena sampajānena vihātabbaṃ samaṇadhammaṃ anurakkhamānena. Idaṃ mahārāja kummassa pañcamaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ. Bhāsitaṃpetamaṃ mahārāja bhagavatā devātidevena saṃyuttanikāyavare kummūpamasutte:

**‘Kummo ’va aṅgāni sake kapāle  
samodahaṃ bhikkhu manovitaṅke,  
anissito aññamaheṭṭhayāno  
parinibbuto na upavadeyya kañcī ’’ti.**

**Kummaṅgapañho chaṭṭho.**

\*\*\*\*\*

## 7. VAṂSAṄGAPAÑHO

**“Bhante nāgasena, ’vaṃsassa ekaṃ aṅgaṃ gahetabban ’ti yaṃ vadesi, katamantaṃ ekaṃ aṅgaṃ gahetabban ’’ti?**

“Yathā mahārāja vaṃso yatha vāto tattha anulometi nāññatthānu-dhāvati.<sup>1</sup> Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena yaṃ buddhena bhagavatā bhāsitaṃ navaṅgaṃ satthusāsaṇaṃ, taṃ anulomayitvā kappiye anavajje ṭhatvā samaṇadhammaṃ yeva pariyesitabbaṃ. Idaṃ mahārāja vaṃsassa ekaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ. Bhāsitaṃpetamaṃ mahārāja therena rāhulena:

**‘Navaṅgaṃ buddhavacaṇaṃ anulometvāna sabbadā,  
kappiye anavajjasmiṃ ṭhatvā ’pāyaṃ samuttaran ’’ti.<sup>2</sup>**

**Vaṃsaṅgapañho sattamo.**

\*\*\*\*\*

## 8. CĀPAṄGAPAÑHO

**“Bhante nāgasena, ‘cāpassa ekaṃ aṅgaṃ gahetabban ’ti yaṃ vadesi, katamantaṃ ekaṃ aṅgaṃ gahetabban ’’ti?**

“Yathā mahārāja cāpo sutacchito mito<sup>3</sup> yāvaggamūlaṃ sakeyeva anumati<sup>4</sup> na paṭitthambhati. Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena therana-  
navaka-majjhima-samakesu anunamitabbaṃ na paṭippharitabbaṃ. Idaṃ mahārāja cāpassa ekaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ.

<sup>1</sup> nāññatthamanudhāvati - Ma, PTS.

<sup>2</sup> samuttarin ti - Ma.

<sup>3</sup> namito - Ma.

<sup>4</sup> samakameva anumati - Ma, PTS.

Tâu đại vương, tương tự y như thế vị hành giả thiết tha tu tập, ở tất cả các nơi, trong khi các sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp xâm nhập, thì không nên mở ra cánh cửa phòng hộ ở sáu căn, nên tập trung tâm trí, nên thực hành sự thu thúc, nên dứt bỏ bằng niệm và bằng sự nhận biết rõ, trong khi hộ trì Sa-môn pháp. Tâu đại vương, điều này là tính chất thứ năm của loài rùa nên được hành trì. Tâu đại vương, điều này cũng đã được đức Thế Tôn, vị Trời vượt trội các vị Trời, nói đến ở Tương Ứng Bộ quý báu, bài Kinh Ví Dụ Con Rùa:

**“Tợ như con rùa đang thu lại các phần thân thể ở trong cái vỏ của mình, vị tỳ khuru trong khi tập trung lại các sự suy nghĩ của tâm, không bị lệ thuộc, không quấy rối kẻ khác, được hoàn toàn tịch tịnh, không chưởi mắng bất cứ ai.”**

**Câu hỏi về tính chất của loài rùa là thứ sáu.**

\*\*\*\*\*

## **7. CÂU HỎI VỀ TÍNH CHẤT CỦA CÂY TRE:**

**“Thưa ngài Nāgasena, điều mà ngài nói là: ‘Một tính chất của cây tre nên được hành trì,’ một tính chất nên được hành trì ấy là điều nào?”**

“Tâu đại vương, giống như cây tre nghiêng theo làn gió, không chạy theo hướng khác. Tâu đại vương, tương tự y như thế vị hành giả thiết tha tu tập nên tuân theo Giáo Pháp của bậc Đạo Sư gồm chín thể loại đã được đức Phật Thế Tôn giảng dạy, nên duy trì các điều cho phép và không bị chê bai, nên tâm cầu chỉ mỗi Sa-môn pháp. Tâu đại vương, điều này là một tính chất của cây tre nên được hành trì. Tâu đại vương, điều này cũng đã được trưởng lão Rāhula nói đến:

**‘Sau khi luôn luôn tuân theo Giáo Pháp của đức Phật gồm chín thể loại, trong khi duy trì các điều cho phép và không bị chê bai thì đang vượt lên trên chốn đọa đày.’”**

**Câu hỏi về tính chất của cây tre là thứ bảy.**

\*\*\*\*\*

## **8. CÂU HỎI VỀ TÍNH CHẤT CỦA CÂY CUNG:**

**“Thưa ngài Nāgasena, điều mà ngài nói là: ‘Một tính chất của cây cung nên được hành trì,’ một tính chất nên được hành trì ấy là điều nào?”**

“Tâu đại vương, giống như cây cung, được khéo chuốt, được đo đạc, uốn cong thật đồng đều cho đến đầu trên và đầu dưới, không cứng ngắc. Tâu đại vương, tương tự y như thế vị hành giả thiết tha tu tập nên tùy thuận đến các vị trưởng lão, mới tu, hoặc trung niên tương tự như nhau, không tỏ ra đối nghịch. Tâu đại vương, điều này là một tính chất của cây cung nên được hành trì.

Bhāsītampetaṃ mahārāja bhagavatā devātidevena vidhurapuṇṇakajātake:

**‘Cāpe vānuname<sup>1</sup> dhīro vaṃso ’va anulomayaṃ,<sup>2</sup>  
paṭilomaṃ na vatteyya sa rājavasatiṃ vase ’’ti.**

**Cāpaṅgapañho aṭṭhamo.**

\*\*\*\*\*

## 9. VĀYASAṄGAPAÑHO

1. **“Bhante nāgasena, ‘vāyasassa dve aṅgāni gahetabbāni ’ti yaṃ vadesi, katamāni tāni dve aṅgāni gahetabbāni ’’ti?**

“Yathā mahārāja vāyaso āsaṅkitaparisaṅkito yattapayatto carati. Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena āsaṅkitaparisaṅkitena yattapayattena upaṭṭhitāya satiyā saṃvutehi indriyehi caritabbaṃ. Idaṃ mahārāja vāyasassa paṭhamaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ.

2. Punacaparaṃ mahārāja vāyaso yaṃ kiñci bhojanaṃ disvā ñātīhi saṃvibhajitvā bhuñjati. Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena ye te lābhā dhammikā dhammaladdhā antamaso pattapariyāpannamattampi tathārūpehi lābhehi appaṭivibhattabhoginā<sup>3</sup> bhavitabbaṃ sīlavantehi sabrahmacārīhi. Idaṃ mahārāja vāyasassa dutiyaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ. Bhāsītampetaṃ mahārāja therena sārīputtena dhammasenāpatinā:

**‘Sace me upanāmenti yathā laddhaṃ tapassino,  
sabbesaṃ vibhajitvāna<sup>4</sup> tato bhuñjāmi bhojanan ’’ti.**

**Vāyasaṅgapañho navamo.**

\*\*\*\*\*

## 10. MAKKAṬAṄGAPAÑHO

1. **“Bhante nāgasena, ‘makkaṭassa dve aṅgāni gahetabbāni ’ti yaṃ vadesi, katamāni tāni dve aṅgāni gahetabbāni ’’ti?**

“Yathā mahārāja makkaṭo vāsamupagacchanto tathārūpe okāse mahati-mahārukkhe pavivitte sabbattha pasākhe<sup>5</sup> bhiruttāṇe vāsamupagacchati.

<sup>1</sup> cāpovūnudarō - Ma; cāpo vānuname - PTS.

<sup>2</sup> vaṃso vāpi pakampaye - Ma.

<sup>3</sup> paṭivibhattabhoginā - Ma.

<sup>4</sup> sabbe saṃvibhajitvāna - Ma.

<sup>5</sup> sabbatṭhakasākhe - Ma, PTS.

Tâu đại vương, điều này cũng đã được đức Thế Tôn, vị Trời vượt trội các vị Trời, nói đến ở Bốn Sanh Vidhurapunnaka:<sup>1</sup>

**‘Vị sáng trí nên uốn cong tợ như cây cung, tợ như cây tre đang nghiêng theo, không nên hành xử đều nghịch lại, vị ấy có thể trú ở chỗ ngụ của đức vua.’**

**Câu hỏi về tính chất của cây cung là thứ tám.**

\*\*\*\*\*

## **9. CÂU HỎI VỀ TÍNH CHẤT CỦA LOÀI QUẠ:**

1. **“Thưa ngài Nāgasena, điều mà ngài nói là: ‘Hai tính chất của loài quạ nên được hành trì,’ hai tính chất nên được hành trì ấy là các điều nào?”**

“Tâu đại vương, giống như loài quạ đi lang thang, dè dặt và e ngại, cẩn thận và đề phòng. Tâu đại vương, tương tợ y như thế vị hành giả thiết tha tu tập nên đi lại, dè dặt và e ngại, cẩn thận và đề phòng, với niệm được thiết lập, với các giác quan được thu thúc,. Tâu đại vương, điều này là tính chất thứ nhất của loài quạ nên được hành trì.

2. Tâu đại vương, còn có điều khác nữa, loài quạ sau khi nhìn thấy bất cứ thức ăn nào thì chia xẻ với đồng loại rồi mới ăn. Tâu đại vương, tương tợ y như thế vị hành giả thiết tha tu tập, đối với các lợi lộc hợp pháp, được thọ nhận hợp pháp, thậm chí phần đã được đặt vào bình bát, đối với các lợi lộc có hình thức như thế không nên là vị thọ dụng mà không san sẻ với các vị đồng Phạm hạnh có giới đức. Tâu đại vương, điều này là tính chất thứ nhì của loài quạ nên được hành trì. Tâu đại vương, điều này cũng đã được trưởng lão Sāriputta, vị Tướng Quân Chánh Pháp nói đến:

**‘Vào lúc ta có sự thực hành khổ hạnh, nếu họ đem lại cho ta phần đã đạt được theo khả năng, thì ta phân chia cho tất cả, sau đó mới thọ dụng phần ăn.’**

**Câu hỏi về tính chất của loài quạ là thứ chín.**

\*\*\*\*\*

## **10. CÂU HỎI VỀ TÍNH CHẤT CỦA LOÀI KHÍ:**

1. **“Thưa ngài Nāgasena, điều mà ngài nói là: ‘Hai tính chất của loài khí nên được hành trì,’ hai tính chất nên được hành trì ấy là các điều nào?”**

“Tâu đại vương, giống như loài khí, trong khi đi đến chỗ trú, thì đi đến chỗ trú ở khoảng trống có hình thức như thế: là ở thân cây to lớn vĩ đại, được tách biệt, có cành lá ở mọi nơi, là chốn nương nhờ cho kẻ bị sợ hãi.

<sup>1</sup> Bốn Sanh 545.

Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena lajjim pesalam sīlavantaṃ kalyāṇadhammaṃ bahussutaṃ dhammadharaṃ<sup>1</sup> piyaṃ garuṃ bhāvanīyaṃ vattāraṃ vacanakkhamaṃ ovādakaṃ viññāpakaṃ sandassakaṃ samādapakaṃ samuttejakaṃ sampahaṃsakaṃ evarūpaṃ kalyāṇamittaṃ ācariyaṃ upanissāya viharitabbaṃ. Idaṃ mahārāja makkaṭassa paṭhamaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ.

2. Punacaparaṃ mahārāja makkaṭo rukkheyeva carati tiṭṭhati nisīdati. Yadi middhaṃ<sup>2</sup> okkamati tattheva rattiṃ vāsamanubhavati. Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena pavanābhimukhena bhavitabbaṃ, pavaneyeva ṭhānacaṅkamanisajjāsayaṇaṃ niddaṃ okkamitabbaṃ, tattheva satipaṭṭhānamanubhavitabbaṃ. Idaṃ mahārāja makkaṭassa dutiyaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ. Bhāsitampeṭaṃ mahārāja therena sārīputtena dhamma-senāpatinā:

**‘Caṅkamanto ’pi tiṭṭhanto nisajjāsayaṇena vā,  
pavane sobhate bhikkhu pavanantaṃ ’va vaṇṇitaṃ ’’ti.**

**Makkaṭaṅgapañho dasamo.**

**Gadrabhavaggo paṭhamo.**

\*\*\*\*\*

**UDDĀNAṀ:**

Ghorassaro ca<sup>3</sup> kukkuṭo kalandō dīpinī dīpiko,  
kummo vaṃso ca cāpo ca vāyaso atha makkaṭo ’’ti.

--ooOoo--

<sup>1</sup> dhammadharaṃ vinayadharaṃ - Ma.

<sup>2</sup> niddaṃ - Ma.

<sup>3</sup> gadrabho ceva - Ma.



Tâu đại vương, tương tự y như thế vị hành giả thiết tha tu tập nên sống nương tựa vào vị thầy, người bạn tốt lành, có hình thức như vậy: là vị có liêm sĩ, khéo cư xử, có giới hạnh, có thiện pháp, nghe nhiều, vị duy trì Giáo Pháp, đáng mến, đáng kính, đáng trọng, vị tuyên thuyết, có sự nhẫn nại với lời nói, vị giáo giới, vị giải thích, vị chỉ dạy, vị thức tỉnh, vị khuyến khích, vị tạo niềm phấn khởi. Tâu đại vương, điều này là tính chất thứ nhất của loài khi nên được hành trì.

2. Tâu đại vương, còn có điều khác nữa, loài khi đi đứng ngồi chỉ ở trên cây. Nếu nó rơi vào giấc ngủ thì nó trải qua việc trú đêm ở ngay tại chỗ ấy. Tâu đại vương, tương tự y như thế vị hành giả thiết tha tu tập nên có khuynh hướng ở rừng, nên đứng, đi, ngồi, nằm, và rơi vào giấc ngủ chỉ ở trong rừng, nên kinh nghiệm về sự thiết lập niệm ở ngay tại chỗ ấy. Tâu đại vương, điều này là tính chất thứ nhì của loài khi nên được hành trì. Tâu đại vương, điều này cũng đã được trưởng lão Sāriputta, vị Tướng Quân Chánh Pháp nói đến:

**‘Ngay cả trong khi đi kinh hành, trong khi đứng, hoặc với việc ngồi và việc nằm, vị tỳ khuru chiếu sáng ở khu rừng, chính khu rừng ấy được ca ngợi.’**

**Câu hỏi về tính chất của loài khi là thứ mười.**

**Phẩm Lừa là phẩm thứ nhất.**

\*\*\*\*\*

### **PHẦN TÓM LƯỢC:**

“(Loài lừa) có tiếng kêu khùng khiếp, và loài gà trống, loài sóc, loài beo cái, loài beo đực, loài rùa, cây tre, cây cung, và loài quạ, rồi loài khi.”

--ooOoo--